

Conceptverslag van het onlineoverleg met de Klankbordgroep (KBG), gehouden op 14 maart 2025

Aanwezig van de zijde van aandeelhouders:

- Provincie Gelderland, 5.1.2e
- Provincie Noord-Holland: 5.1.2e
- Provincie Friesland: 5.1.2e
- Gemeente Amsterdam: 5.1.2e
- Oud EWR-gemeenten: 5.1.2e
- Nuval platform: 5.1.2e

Aanwezig van de zijde van de Raad van Bestuur:

5.1.2e

Overige aanwezigen van de zijde van Alliander:

5.1.2e en 5.1.2e (notulist)

Afwezig met kennisgeving:

5.1.2e

1. Opening en vaststelling agenda

5.1.2e opent het overleg en heet iedereen welkom, in het bijzonder 5.1.2e, die een presentatie zal geven bij agendapunt 3 'Ontwikkelingen in de industrie' en bij agendapunt 4 'Betaalbaarheid energie en toelichting op het IBO van 7 maart 2025'. De voorgestelde agenda is akkoord, met dien verstande dat het agendapunt Mededelingen voor de Rondvraag zal worden behandeld.

2. Conceptverslag overleg KBG d.d. 20 november

Er zijn geen tekstuele of inhoudelijke opmerkingen en het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Ontwikkelingen in de industrie

Afgesproken is om met enige regelmaat inhoudelijk te verdiepen op een strategisch thema. Dit keer is dat de sector Industrie.

5.1.2e gaat a.d.h.v. een presentatie nader in op onder meer de volgende punten:

- De opgave voor de industrie: de energievoorziening moet vóór 2050 verduurzamen; aardgasverbruik en CO₂-uitstoot moeten worden verminderd (klimaatdoelstellingen). Daarbij komt dat de prijzen voor emissierechten toenemen, energieprijzen (voor gas én stroom) flink zijn toegenomen, belasting op gasverbruik oploopt, netkosten stijgen en vergunningen lastig te verkrijgen zijn, o.a. vanwege de stikstofproblematiek en een aansluiting op het elektriciteitsnet en voldoende vermogen moeilijk zijn te krijgen. Hierdoor komt de industrie in Nederland steeds meer onder druk te staan, verslechtert het vestigingsklimaat en dreigen bedrijven te vertrekken.
- Aanpak omgang met energie-intensieve industrie in clusters: er zijn 5 industrieclusters in Nederland Rotterdam/Moerdijk, Noordzeekanaalgebied, Zeeland, Chemelot en Noord-Nederland. De decentrale industrie is verenigd in cluster 6. Clusters in Liander gebied zijn Noordzeekanaalgebied en cluster 6. Met deze clusters hoopt Liander een forse CO₂-besparing te realiseren.
- Industrie Liander in cijfers: grote gasgebruikers moeten op zoek naar duurzaam alternatief voor aardgas (zoals elektrificatie, groen gas en waterstof). Liander kent 2 soorten grote gasverbruikers:
 - o ± 65 industriële klanten met een gasaansluiting bij GTS en elektriciteitsaansluiting bij Liander;
 - o ± 200 industriële klanten met zowel een gasaansluiting als een elektriciteitsaansluiting bij Liander.
- Belangrijkste industriële segmenten in ons voorzieningsgebied: voedingsmiddelenindustrie, papierindustrie, keramische industrie en chemische industrie. De feiten en ontwikkelingen per segment worden nader toegelicht, waarbij wordt ingegaan op de verduurzamingsroute en de verwachte extra vermogensvraag per segment.
- Behoeftes industriële sector en aanpak Liander. Industrie wil handelingsperspectief en duidelijkheid.
- Liander wil de industrie duidelijkheid bieden en werkt naast uitbreiding van het net via 3 sporen aan handelingsperspectief: 1) keuzehulp flexibiliseren, 2) aanbieden van transitieroutes en 3) industrieaanpak vanuit Ministerie i.s.m. stakeholders (introductie onorthodoxe maatregelen).
- Aanpak Liander uitwerken transitieroutes: een stappenplan voor transitieroutes helpt bedrijven en Liander om samen een route naar duurzame energiedragers uit te stippelen. Het biedt duidelijkheid over mogelijke energiedragers, tijdlijnen en investeringen. Zo kunnen beide partijen weloverwogen beslissingen nemen en de benodigde infrastructuur tijdig realiseren.

De presentatie geeft aanleiding tot de volgende vragen c.q. opmerkingen:

- De presentatie geeft een goed beeld van de dynamiek en complexiteit waar Liander voor staat.
- Wat is de impact van deze ontwikkelingen op de kosten en werkzaamheden/tijd van Liander? De ontwikkelingen zitten in de netprognoses. Qua aansluitingen geldt dat dit werk is waar geen gereguleerde prijzen voor zijn. Een klant kan voor dit type grote aansluitingen ook met een eigen aannemer aan de slag.
- Er wordt nog weinig met waterstof gedaan. Het gaat nu met name om elektrificatie en e-boilers. Aangegeven wordt dat alles rondom waterstof vertraagt. Liander pusht op de waterstofroute. Wat hier een belangrijke rol speelt is de onzekerheid over de business case en ook de onzekerheid in de aanvoerketen. Daarom kiezen veel partijen voor een ander alternatief.

4. Betaalbaarheid energie en toelichting op het IBO van 7 maart 2025

Op 7 maart jl. is het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) over de financiering van de elektriciteitsinfrastructuur naar de kamer gestuurd. Dit rapport brengt in kaart hoe de bekostiging van de elektriciteitsinfrastructuur verbeterd kan worden en welke oplossingen er zijn om een betaalbaar en robuust energiesysteem te realiseren. De netbeheerders hebben een stevige bijdrage aan dit IBO geleverd en namens de netbeheerders is vanuit Netbeheer Nederland gereageerd op de uitkomsten van het IBO. Deze reactie heeft de KBG per mail ontvangen. De KBG wordt nader meegenomen in de maatregelen die netbeheerders zien om de netkosten structureel te verlagen.

5.1.2e gaat aan de hand van een presentatie nader in op:

- De kostenstijging: de verwachte investeringen, voor zowel net op zee als op land, lopen fors op en leiden tot hogere kosten voor alle gebruikers. Er zijn keuzes nodig voor de toekomst.
- Welke keuzes zijn er te maken? Het IBO kijkt naar (1) de kostenstijging dempen; (2) de kosten anders verdelen; en (3) de besluitvorming stroomlijnen.
- Optimaal gebruik van infrastructuur draagt significant bij: het BCG-rapport 'Slimme keuzes voor een betaalbaar en robuust energiesysteem' toont aan dat door slimme keuzes en optimaal gebruik van bestaande en nieuwe infrastructuur:
 - o 10-30% lagere investeringen mogelijk zijn;
 - o dit levert tot € 30 miljard aan besparingen op en;
 - o tot 22% lagere tariefstijgingen richting 2040.
- Drie maatregelen om de netkosten structureel te verlagen: (i) inzet op flexibiliteit, (ii) regie op energieplanologie te en (iii) versnelling duurzame moleculen.
- Betaalbaarheidsladder netkosten: netbeheerders roepen op om te focussen op oplossingen die de energierekening structureel verlagen. Hiervoor hebben de netbeheerders de 'betaalbaarheidsladder netkosten' ontwikkeld, die bestaat uit:
 - o Trede 1: maatregelen die energie-infrakosten structureel beperken; zoals het beter benutten van het net en meer inzetten op warmtenetten en duurzame gassen;
 - o Trede 2: netbewuste ondersteuning van de totale energierekening door compensatie via subsidie- en belastingbeleid;
 - o Trede 3: tijdelijke en gerichte inzet van algemene middelen voor nieuw te ontwikkelen markten buiten de nettarieven om.

Er zijn geen vragen of opmerkingen n.a.v. de presentatie.

5. Agenda AvA d.d. 16 april 2025

De aandeelhoudersvergadering zal worden voorafgegaan door een keynote van 5.1.2e. 5.1.2e Zij gaat in op de geopolitieke dreiging en op energie-onafhankelijkheid. De keynote wordt afgesloten met een korte reflectie en vragenronde. Daarna start de AvA.

5.1.2e licht de agenda van de AvA toe. Naast de vaste agendapunten is er een aantal specifieke agendapunten, met als belangrijkste (i) de actualisatie van het dividendbeleid, (ii) het voorstel tot herbenoeming van de 5.1.2e tot 5.1.2e (iii) het voorstel tot herbenoeming van de Commissie van Aandeelhouders, (iv) het voorstel tot overdracht hoogspanningsnet Randmeren aan TenneT. Verder zal aan het eind van de vergadering worden stil gestaan bij het vertrek van 5.1.2e en 5.1.2e. Er zijn geen vragen of opmerkingen over de agenda.

6. Mededelingen

Van de zijde van de Raad van Bestuur worden de volgende mededelingen gedaan:

- Tijdelijk Noodfonds Energie: de uitkomst van een intensief proces is dat Alliander, Enexis, Stedin, TenneT en Gasunie ieder een eenmalige bijdrage van EUR 1,07 miljoen gaan doen. Bij Alliander komt de bijdrage ten laste van het bedrijfsresultaat over het boekjaar 2025.
- RES-regio's: op 11 februari is een motie van Erkens (VVD) aangenomen, die de regering vraagt om de RES-regio's in 2030 of eerder op te heffen en om de relevante expertise, bevoegdheden en taken te beleggen bij de provincies. De Minister moet nu inhoudelijk gaan reageren. Er wordt ondertussen doorgewerkt aan de hernieuwde interbestuurlijke samenwerkafspraken met de vorming van het nieuwe Nationaal Plan Energiesysteem en 'energieregio's', die de ruggengraat moeten gaan vormen van de ondersteuning voor provincies en gemeenten. Er verandert op dit moment nog niets aan het werken in en met RES-regio's.
- ACM moet prioriteringskader herzien: bedrijven die zichzelf niet op de prioriteitenlijst terugzagen, zijn naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven gestapt. Zij vonden dat de ACM hun belangen niet goed heeft meegewogen bij het bepalen welke organisaties als eerste aan de beurt komen voor meer ruimte op het net. De rechter stelt dat de ACM het prioriteringskader niet zorgvuldig heeft voorbereid en niet deugdelijk heeft gemotiveerd. De ACM moet het prioriteringskader herzien. Dat betekent niet dat netbeheerders per direct hun aanpak wijzigen. Het huidige prioriteringskader blijft tot 1 januari 2026 in stand. Voor die tijd moet de ACM een nieuw prioriteringskader hebben opgesteld.
- Update rondom warmtenetten: in december 2024 is het GAO geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom de warmtewet en de impact op Alliander. Interessante ontwikkelingen sindsdien:
 - o Op 23 januari is het Advies van de verkenner warmtebedrijven, **5.1.2e** door minister Hermans (KGG) aangeboden aan de Tweede Kamer. Hij heeft aangegeven dat de private warmtebedrijven van Eneco, Ennatuurlijk en Vattenfall in publieke handen moeten komen. Verwacht wordt dat de minister binnenkort komt met haar appreciatie.
 - o Wij gaan door met de voorbereidingen om eigen realisatiekracht op warmtenetten te hebben en met de samenwerking met gemeenten.
 - o Behandeling van de nieuwe warmtewet vóór zomerreces blijft het doel.
- Downgrade rating Alliander: op basis van het businessplan 2025-2029 en het aangepaste financieel beleid hebben de rating agencies - zoals verwacht - de credit ratings met één trede verlaagt (S&P: A+ naar A en Moody's: Aa3 naar A1). De outlook is voor beide ratings stabiel gebleven.
- Voorbereiding conversie aandeelhouderslening: op 5 maart jl. is tijdens de online informatiebijeenkomst voor aandeelhouders gemeld dat we dit jaar de conversie van de aandeelhouderslening gaan voorbereiden. Dit zal ook worden gemeld tijdens de AvA. In de voorwaarden van de lening is overeengekomen dat Alliander de lening kan converteren in aandelen als de FFO/nettoschuld ratio structureel onder de 16% komt. Gedurende 2025 zakt de ratio tot ruim onder de 16%. In de daaropvolgende jaren zal de ratio naar verwachting niet meer boven de 15% zal uitkomen. Daarom willen we dit jaar gaan voorbereiden om de lening in 2026 te converteren. We gaan dan uit van een volledige conversie vanwege de hoge kosten die aan conversie zijn verbonden. Bij de conversie wordt een zorgvuldig proces doorlopen in samenspraak met een Lenders Committee van de aandeelhouders. Dit proces willen we dit jaar samen met de KBG en het GAO in gang zetten
- Stikstofproblematiek: door recente rechterlijke uitspraken over stikstof zijn vergunningseisen verscherpt, wat de uitvoering van onze Liander projecten mogelijk vertraagt en verhoogde kosten met zich meebrengt. Als gevolg van de vergunningplicht die in veel gevallen zal ontstaan, moet het Rijk aan de slag om beleidsregels (beoordelingsregels) voor intern salderen te maken. In sommige provincies, zoals Gelderland, worden nieuwe vergunningaanvragen voorlopig niet in behandeling genomen, wat de start van sommige projecten verder vertraagt. Binnen Alliander is een team opgericht om de impact te beperken en oplossingen te ontwikkelen.
- Terugblik op publicatie jaarverslag: vorige week was er veel aandacht in de media voor de netwerksector. Op 5 maart heeft Alliander haar jaarcijfers over 2024 gepubliceerd. Stedin heeft de jaarcijfers op 4 maart gepubliceerd en op 6 maart waren Enexis en TenneT aan de beurt. Eerste analyse van de media toont aan dat onze kernboodschap – we investeren meer, maar zien ook dat het moeilijk wordt om te blijven groeien en onze plannen te realiseren, waardoor we steeds vaker niet aan de klantverwachtingen kunnen voldoen – in alle media duidelijk naar voren is gekomen.

7. Rondvraag

Van de rondvraag wordt geen gebruik van gemaakt.

8. Sluiting

5.1.2e dankt alle aanwezigen voor hun inbreng en sluit het overleg.